

Asia: VN/10618/2024

Lausuntopyyntö: Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi – Työryhmän mietintö

1. Yleiset huomionne

Haluamme tuoda esiin huolestamme valmisteilla olevan kuluttajan suojalain uudistuksen vaikutuksista muoti- ja urheilukaupan toimintaan. Pidämme hyvin ongelmallisena sitä, että markkinoilla jo olevia tuotteita, jotka eivät täytä tulevia vaatimuksia, ei saisi myydä enää 26.9.2026 jälkeen. Tämä johtaisi merkittäviin kustannuksiin, kasvattaisi hallinnollista kuormaa ja aiheuttaisi tarpeetonta hävikkiä. Lisäksi ratkaisu olisi vastoin sääntelyn kestäväen kehityksen tavoitteita, sillä se velvoittaisi poistamaan markkinoilta täysin käyttökelpoisia tuotteita.

Esitämme ratkaisua, jossa EU:n alueelle kerran vapaaseen liikkeeseen lasketut tuotteet voidaan myydä direktiivin voimaantulon jälkeen ilman velvoitetta muuttaa pakkauksia tai poistaa olemassa olevia merkintöjä. Tämä olisi tarkoituksenmukainen ja ympäristön kannalta kestävä toimintamalli, joka ehkäisisi tarpeetonta jätteen syntyä.

2. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

Alamme erityiset haasteet liittyvät kansainvälisten kestävyysstandardien käyttöön tuotemerkinnöissä. Esimerkiksi Better Cotton -aloitteen kaltaiset merkinnät osoittavat vastuullisempia viljelymenetelmiä, mutta eivät yksilöi sertifioitua materiaalin määrää tuotekohtaisesti. Monet globaalit standardit eivät ole vielä yhdenmukaisia EU-sääntelyn kanssa, minkä vuoksi markkinoilla on suuren määrän tuotteita, joiden merkinnät jäisivät uusien vaatimusten näkökulmasta puutteellisiksi.

Tekstiilituotteiden merkinnät tilataan hyvin varhaisessa vaiheessa tuotantoprosessia, ja nyt tehtävät muutokset vaikuttavat aina vuoden 2027 valikoimiin saakka. Varastoissa voi lisäksi olla tuotteita useiden vuosien takaa, mikä tekee tuotekohtaisesta korjaamisesta erityisen vaikeaa. On myös huomattava, että juuri pitkäikäiset ja kulutusta kestävät tuotteet – joita tulisi erityisesti suosia ympäristön näkökulmasta – olisivat ensimmäisiä, joita ei saisi myydä ilman merkittäviä jälkikäteistoimia.

Katsomme, että sääntelyn ei tule koskea tuotteita, jotka on saatettu markkinoille ennen 26.9.2026, sillä pitkien toimitus- ja hankintaketjujen vuoksi useisiin jo tuotannossa oleviin tuotteisiin ei ole enää mahdollista vaikuttaa. EU-alueelle tuodut, varastossa olevat ja kaupan hyllyissä sijaitsevat tuotteet tulee voida myydä normaalisti loppuun.

Sääntely koskettaisi laajasti kaikkia tekstiilikategorioita ja johtaisi tilanteeseen, jossa pitkäikäiset tuotteet joutuvat epäsuotuisaan asemaan verrattuna lyhytsyklisiin mallistoihin.

Keskeiset ongelmat liittyvät:

- vanhentuneisiin ympäristö- ja vastuullisuusväittämiin
- käytäntöihin, joissa merkinnät sijaitsevat etiketeissä tai painettuina ja ommeltuna suoraan tuotteeseen
- automatisoitujen varastojen kyvyttömyyteen käsitellä tuotteita manuaalisesti väitteiden poistamiseksi

2.1 Muutokset kuluttajansuojalakiin

-

2.2 Valtioneuvoston asetuksen uudistaminen ja perustelumuu

2.3 Valvonta ja seuraamukset

-

2.4 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen nojalla annettuja säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026. Direktiivissä ei ole huomioitu sitä, että elinkeinonharjoittajien varastoissa voi olla sääntelyn soveltamisen alkaessa vielä tuotteita, joiden merkinnät eivät vastaa kaikilta osin ympäristöväittämiä ja kestävyysmerkintöjä koskevia uusia vaatimuksia. Pahimmillaan tuotteet, jotka on pakattu tai merkitty vanhojen käytäntöjen mukaan, voisi olla tarpeen hävittää. (Ks. tarkemmin työryhmän mietinnön s. 61–62).

Mietinnössä todetun mukaisesti Suomi pyrkii edelleen löytämään ratkaisua tähän direktiivin tavoitteiden vastaiseen kielteiseen ympäristövaikutukseen sekä yrityksille aiheutuvaan liiketaloudelliseen tappioon ja hallinnolliseen taakkaan neuvottelemalla asiasta Euroopan komission kanssa.

Jatkovalmistelussa arvioidaan, miten mietinnössä esiin nostettu ongelma olisi ratkaistavissa.

Lausunnonantajia pyudetään ottamaan kantaa siihen, mitä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin artikloja siirtymäratkaisun tulisi koskea ja miten mahdollinen siirtymä tulisi toteuttaa.

-

3. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano

-

3.1 Muutokset kuluttajansuojalakiin

-

3.2 Jätelain muutokset

-

3.3 Valvonta ja seuraamukset

-

4. Vaikutusten arviointi

Kustannusvaikutukset

Mahdollinen velvoite poistaa tuotteita tai muokata merkintöjä aiheuttaisi erittäin suuria kustannuksia. Jokainen tuote jouduttaisiin purkamaan, käsittelemään ja pakkaamaan uudelleen, mikä aiheuttaisi huomattavia viiveitä ja häiriöitä tavaravirtoihin, mikäli uudelleenmerkitseminen ylipäättään olisi mahdollista. Koko toimialan kustannusten arvioidaan nousevan useisiin kymmeniin miljooniin euroihin.

Kustannukset kohdistuvat erityisesti:

- varastojen manuaaliseen käsittelyyn
- logistiikan kapasiteetin menetykseen
- mahdolliseen tuotteiden hävittämiseen, mikä olisi kestävää kehitystä vastaan varsinkin kun hävitettävät tuotteet usein olisivat sellaisia, joiden valmistaminen on ollut vähemmän ympäristöä kuormittavaa.

4.1 Yleiset huomionne

-

4.2 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

Säätelyn tavoitteet voidaan saavuttaa ilman, että yrityksille aiheutuu suhteettomia kustannuksia tai että käyttökelpoisia tuotteita joudutaan hävittämään. Korostamme, että markkinoilla jo olevien tuotteiden myyntioikeuden turvaaminen on sekä ympäristön että yritysten toimintaedellytysten kannalta järkevin ratkaisu.

Esitämme, että säätelyyn sisällytetään:

- Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano koskisi vasta 26.9. jälkeen markkinoille laitettuja tuotteita.

4.3 Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano

-

5. Ehdotus korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi. Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029. Työryhmä ei ole tässä vaiheessa päätenyt esittämään mitään yksittäistä toimenpidettä artiklan täytäntöön panemiseksi. Voitte kuitenkin alla ehdottaa näkemyksenne korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi.

-

6. Muut huomiot

-

Kankaanpää Esa
Muoti- ja urheilukauppa ry